

Nr 137.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1953/54 till medicinska högskolan i Göteborg och Göteborgs högskola m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 96, 100 och 112, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, för budgetåret 1953/54 beräkna

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor;

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader ett förslagsanslag av 152 000 kronor;

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning ett reservationsanslag av 650 000 kronor;

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning ett reservationsanslag av 75 000 kronor;

dels till Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek ett förslagsanslag av 82 000 kronor;

dels till Bidrag till Göteborgs högskola ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

dels ock till Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater ett anslag av 14 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 122, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 6 mars 1953, framlagt de förslag i ämnet, vilka framgå av den följande redogörelsen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sjödahl* och *Ohlon* (I: 389) och den andra inom andra kammaren av herr *von Friesen* (II: 496), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att materielanslaget till medicinska högskolan i Göteborg för budgetåret 1953/54 utökas dels med 112 770 kronor för vinnande av likställighet med

övriga medicinska undervisningsanstalter, dels med 81 900 kronor för de kliniker, som först vid början av nämnda budgetår träda i funktion, och med 9 345 kronor för kliniker, som endast en del av innevarande budgetår varit i funktion, eller för klinikerna med tillhopa 91 245 kronor, och att alltså materielanslaget sammanlagt ökas med 204 015 kronor.

I den mån redogörelse i det följande icke lämnas för innehållet i ovan nämnda motioner hänvisas till motionen I: 389.

1:o) **Medicinska högskolans i Göteborg framtida förhållande till Göteborgs högskola.** Kungl. Maj:t har under denna rubrik föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen angivna riktlinjer för en förening av Göteborgs högskola och medicinska högskolan i Göteborg till ett universitet, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa erforderliga överenskommelser med Göteborgs stad och Göteborgs högskola för genomförande av den under a) angivna åtgärden.

Av 1948 års riksdag godkändes avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola rörande högskolans finansiering, vilket avtal trädde i kraft den 1 juli 1949.

Enligt avtalet skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan, avseende tiden den 1 juli—den 30 juni (budgetår) samt upptagande på inkomstsidan högskolans för året disponibla egna medel och på utgiftssidan för året beräknade driftkostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, årligen före den 1 juni kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, inges dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiver yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upptagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — (anslagssumman) — skall staten och staden bidra enligt följande grunder:

a) Intill dess anslagssumman uppgår till 825 000 kronor, bidrager staden med 275 000 kronor och ansvarar staten för återstoden. När anslagssumman uppgår till mer än 825 000 kronor, utgör stadens bidrag dels $\frac{1}{3}$ av 825 000 kronor, dels ock $\frac{1}{4}$ av det belopp, varmed anslagssumman överstiger 825 000 kronor, dock att, därest ej framdeles annat överenskommes mellan staten och staden, stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 400 000 kronor.

Har Kungl. Maj:t medgivit att i fastställd stat upptagen utgiftspost må överskridas, skall sålunda tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Statens och stadens bidrag utbetalas till högskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

Enligt avtalet påtager sig staten kostnaderna för eventuellt erforderliga byggnader för högskolan, i den mån medel från annat håll icke står till förfogande för ändamålet. Staden åter förbinder sig att härför ställa välbelägen och lämplig tomtmark till förfogande.

Högskolan bibehålles enligt avtalet vid sin ställning såsom enskild stiftelse under ledning av en styrelse, sammansatt på sätt i avtalet närmare anges.

Avtalet gäller till och med den 30 juni 1964. Därest avtalet icke av någon part uppsäges minst två år före avtalstidens utgång, förlänges avtalets giltighetstid varje gång med femton år.

Statens allmänna avlöningsreglemente äger sedan den 1 juli 1952 tillämpning beträffande tjänstemän vid Göteborgs högskola, i den mån de innehar tjänster upptagna å personalförteckning, som Kungl. Maj:t fastställt med stöd av riksdagens beslut. För dessa tjänstemän äger från och med samma tidpunkt SPA-reglementet tillämpning.

Medicinska högskolan i Göteborg åter är en rent statlig högskola, vid vilken den kliniska utbildningen sker i samarbete med Göteborgs stad.

Frågan om en samordning av ifrågavarande två högskolor var föremål för behandling av såväl kommittén för medicinsk högskola i Göteborg som 1947 års organisationskommitté för medicinsk högskola därstädes.

I propositionen 1948: 221 yttrade *dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet* bland annat följande rörande förevarande spörsmål.

Frågan om den nya medicinska läroanstalten i Göteborg bör organiseras såsom en självständig högskola eller sammanföras med den nuvarande Göteborgs högskola till en gemensam läroanstalt (universitet) torde kräva ytterligare överväganden. Det synes icke påkallat att redan nu fatta definitiv ståndpunkt till detta spörsmål, enär ett sammanförande av de båda högskolorna likväl icke lämpligen bör komma till stånd, förrän den medicinska läroanstalten blivit i huvudsak utbyggd. Intill dess synes den medicinska högskolan böra erhålla karaktären av en fristående läroanstalt, benämnd medicinska högskolan i Göteborg.

Det bör ankomma på organisationskommittén att under sin fortsatta verksamhet överväga frågan om den medicinska högskolans framtida förhållande till Göteborgs högskola och för Kungl. Maj:t framlägga de förslag i ämnet, som må befinnas lämpliga.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 maj 1952 har *organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg* framlagt utredning och förslag i fråga om detta lärosätes framtida förhållande till Göteborgs högskola. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Göteborgs högskola och den medicinska högskolan i Göteborg sammanföres till ett lärosäte med två fakulteter: en filosofisk = den nuvarande Göteborgs högskola och en medicinsk = den medicinska högskolan.

Det nya lärosätet erhåller namnet Universitetet i Göteborg.

Beträffande statuterna för universitetet i Göteborg föreslår organisationskommittén, att statuterna för universiteten i Uppsala och Lund av

den 28 januari 1916 — i avvaktan på revision av dessa — i tillämpliga delar och med vissa angivna ändringar och tillägg lända till efterrättelse. Endast i två punkter är, anför kommittén, dessa ändringar och tillägg av väsentlig karaktär. Den första punkten gäller universitetets drätselnämnd. Med hänsyn till Göteborgs stads ställning till Göteborgs högskola föreslår organisationskommittén, att Göteborgs stadsfullmäktige erhåller rätt att, så länge staden lämnar bidrag till filosofiska fakulteten, välja två ledamöter i universitetets drätselnämnd.

Den andra mera väsentliga avvikelser från universitetsstatuterna gäller proceduren vid tillsättningen av ordinarie akademiska lärarebefattningar. Då det föreslagna universitetet kommer att bestå av endast två fakulteter, en medicinsk och en övervägande humanistisk filosofisk fakultet, finner kommittén de ingående elementen, när det gäller befordringsfrågor, så disparata, att dessa ärenden lämpligen ej bör behandlas av det större konsistoriet utan att varje fakultet för sig bör handha jämväl de uppgifter, som vid universiteten ankommer på det större akademiska konsistoriet.

Övriga ändringar och tillägg, som föreslås, är, anför kommittén vidare, föranledda av att universitetet i Göteborg kommer att bestå av endast två fakulteter och kommer att ha ett mindre antal professorsämbeten än övriga universitet; av att de båda fakulteterna, även om de skulle ha ett något olika antal ledamöter, bör vara lika representerade i konsistorier och i universitets övriga organ; samt av att nations- eller landskapsföreningar ej synes vara påkallade vid universitetet i Göteborg.

Sammanförandet av Göteborgs högskola och medicinska högskolan till ett universitet erfordrar även en revision av nu gällande avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola. Ett förslag till sådan revision utan ändring av avtalets ekonomiska innebörd har framlagts av organisationskommittén. Beträffande förslaget om innebörd och den av organisationskommittén lämnade motiveringen för det framlagda förslaget om högskolornas sammanslagning torde få hänvisas till förevarande proposition nr 122 s. 7—11.

Organisationskommitténs ordförande, f. d. landshövdingen Jacobsson, har anfört reservation mot förslaget att Göteborgs högskolas styrelse nu tillkommande befogenheter överföres till andra myndigheter.

Lärarrådet vid Göteborgs högskola har enhälligt tillstyrkt organisationskommitténs förslag, dock att lärarrådet föreslagit viss ändrad lydelse av mom. 2, 6 och 8 av det av organisationskommittén framlagda förslaget till reviderat avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola.

(Se propositionen nr 122 s. 11 och 12.)

Styrelsen för Göteborgs högskola tillstyrker likaledes organisationskommitténs förslag med nyssnämnda av högskolans lärarråd föreslagna ändringar av förslaget till reviderat avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola. *Särskilda yttranden* inom styrelsen har avgivits av hov-

rättspresidenten Elliot och professorn Johansson. *Presidenten Elliot* anser, att fördelarna med att medicinska högskolan och Göteborgs högskola nu förenas till ett universitet av organisationskommittén överdrivits, medan olägenheterna med att högskolorna förblir åtskilda förstorats. Han synes närmast vara böjd för att ställa frågan om en förening av högskolorna på framtiden. Enligt *professor Johanssons* mening talar så många skäl för att samarbetet mellan de båda föreslagna fakulteterna liksom vid universitetet bör omfatta icke endast administration utan även befodringsärenden, att ytterligare överväganden härutinnan syntes motiverade.

Stadsfullmäktige i Göteborg tillstyrker det av organisationskommittén framlagda förslaget beträffande medicinska högskolans framtida förhållande till Göteborgs högskola med de ändringar i förslaget till reviderat avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola, som utformats av Göteborgs högskolas lärarråd.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län tillstyrker på samma sätt som stadsfullmäktige organisationskommitténs förslag.

Universitetskanslern — som inhämtat yttrande i ärendet av de större akademiska konsistorierna i Uppsala och Lund, de medicinska och filosofiska fakulteterna därstädes, lärarkollegiet vid karolinska institutet, styrelsen för Göteborgs högskola samt lärarrådet därstädes ävensom 1951 års tandläkarkommitté — har till en början framhållit, att samtliga de av kanslern hörda remissinstanserna tillstyrkt, att medicinska högskolan i Göteborg och Göteborgs högskola sammanföres till ett lärosäte och biträtt förslaget om att detta lärosäte erhåller benämningen universitetet i Göteborg.

För egen del har kanslern vid sin prövning av förevarande spörsmål kommit till den uppfattningen, att starka skäl talar för att sammanslagningen av de båda högskolorna kommer till stånd. Kanslern betonar särskilt angelägenheten av att denna fråga vinner sin lösning från och med ingången av nästa budgetår. Den medicinska högskolan komme under detta budgetår att i huvudsak bli färdigutbyggd och den nuvarande organisationskommittén upphörde med sin verksamhet med utgången av juni månad 1953. Problemet om högskolans administrativa och kamerala organisation vore därför nu aktuell. Enligt kanslerns mening skulle det vara föga rationellt att skjuta sammanslagningsfrågan på framtiden och tillskapa särskilda administrativa och kamerala organ för de två högskolorna för att framdeles eventuellt vidtaga åtgärder för ett samgående mellan de bägge lärosätena. Det synes vidare kanslern uppenbart, att det ur ekonomisk synpunkt är förmånligare med en gemensam administrativ och kameral organisation än med den dubbling av vissa tjänster, som eljest måste äga rum.

Den omständigheten, att det nya universitetet i vissa avseenden i fråga om sin organisatoriska utbyggnad kommer att avvika från den typ, som de nuvarande svenska universitetet företer, anser kanslern icke böra till-

mätas avgörande betydelse. Göteborgs universitet bör enligt kanslerns mening få den struktur, som visar sig mest rationell och ändamålsenlig för just det lärosäte, varom här är fråga. Ehuru kanslern alltså i princip biträder det föreliggande förslaget, finner kanslern sig likväl böra på vissa punkter föreslå ändringar i detsamma och anför härom i huvudsak följande.

I likhet med det större konsistoriet i Lund anser jag sålunda, att det kan ifrågasättas, huruvida drätselnämnd och mindre konsistorium skall upprätthållas som självständiga organ vid ett universitet av här ifrågavarande storleksordning. Jag finner mig därför böjd att förorda, att även den ekonomiska förvaltningen överlåtes på det mindre konsistoriet. Till följd härav bör konsistoriet bestå av rektor, prorektor, dekanerna samt en professor från vardera fakulteten. Vid behandlingen av frågor, som röra universitetets ekonomiska förvaltning, bör konsistoriet utökas med intendenten (beteckningen räntmästare torde — i vart fall tills vidare — böra förbehållas de äldre universiteten) och de två av Göteborgs stadsfullmäktige valda ledamöterna. Jag delar också Lunda-konsistoriets uppfattning om lämpligheten av att sistnämnda två ledamöters deltagande i ärendenas behandling icke bör begränsas till den filosofiska fakultetens angelägenheter utan utsträckas att omfatta hela universitetets förvaltning.

Åtskilliga ärenden av rutinmässig karaktär synes mig kunna delegeras till en mindre rektorsnämnd eller till rektor.

Jag utgår från att därest en tredje tandläkarhögskola kommer till stånd i Göteborg densamma anslutes till universitetet som en särskild odontologisk fakultet.

Jag tillstyrker bifall till de av lärarrådet vid Göteborgs högskola föreslagna ändringarna av förslaget till reviderat avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola.

Statskontoret har icke något att erinra mot den förordade sammanslagningen av Göteborgs högskola och medicinska högskolan i Göteborg.

Riksräkenskapsverket finner sig, ehuru bärande skäl för en förening av de båda högskolorna enligt ämbetsverkets mening knappast förebragts, likväl ur de synpunkter ämbetsverket har att företräda icke vilja avstyrka en sammanslagning. Riksräkenskapsverket anser emellertid, att en sådan sammanslagning bör komma till stånd endast under förutsättning att det nya lärosätet helt erhåller karaktären av ett statligt universitet.

Före ett förstatligande av Göteborgs högskola måste, framhåller riksräkenskapsverket, uppgörelse träffas om statens övertagande av förefintliga fonder för pensionering av befattningshavare vid högskolan.

Riksräkenskapsverket påpekar, att organisationskommittén icke berört den med ett förstatligande av Göteborgs högskola sammanhängande frågan om redovisningen och förvaltningen av högskolans fastigheter. Dessa fastigheter bör enligt riksräkenskapsverkets mening efter ett förstatligande förvaltas av byggnadsstyrelsen samt upptagas till redovisning å byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. I avvaktan på beslut härom efter en närmare utredning om behandlingen av fastigheterna i re-

dovisningsavseende torde fastigheterna under en övergångstid kunna förvaltas av det nya statliga universitetet. Härvid bör för universitetet anvisas ett särskilt reservationsanslag för fastigheternas reparation och underhåll m. m.

Organisationskommitténs förslag till reviderat avtal mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola anser ämbetsverket böra vara tidsbegränsat i likhet med det nu gällande. Avtalet bör helt reglera förhållandet mellan staten och staden, varför alltså det förslag till stat, som årligen upprättas för det nya lärosätet, icke till någon del bör underställas Göteborgs stadsfullmäktige.

Med skrivelse den 31 oktober 1952 har *universitetskanslern* överlämnat ett av *organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg* samt *rektorsämbetet och lärarrådet vid Göteborgs högskola* gemensamt avgivet förslag till organisation för det nya universitetets administrativa ledning. I förslaget upptages — förutom honorarium åt rektor med 3 600 kronor och åt prorektor med 1 000 kronor, arvoden åt två ledamöter av drätsel-nämnden med tillhoppa 800 kronor och för extra arbetskraft 5 000 kronor — följande personalorganisation:

K a n s l i.

1 akademisekreterare	Ca 31
1 amanuens	Cf 19—Ce 25
1 kansliskrivare	Ca 15
1 kontorist	Ce 13
1 kanslibitråde	Ce 11
1 kontorsbiträde	Cf 4—Ce 8

R ä n t e k a m m a r e.

1 akademiräntmästare	Ca 29
1 kassör	Ca 19
1 kanslibitråde	Ce 11
1 kontorsbiträde	Cf 4—Ce 8

G e m e n s a m t.

1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 10
1 expeditionsvakt	Ce 10

Universitetskanslern har i huvudsak icke funnit annat att erinra mot detta förslag än att kassören syntes böra hänföras till 17 lönegraden.

Sedermera har universitetskanslern med skrivelse den 5 november 1952 framlagt förslag till den administrativa organisation för medicinska högskolan, som kanslern ansåge erforderlig för högskolan, om den bibehölles som självständig läroanstalt. Kanslern har därvid beräknat kostnaderna

för den administrativa organisationen, om medicinska högskolan i Göteborg och Göteborgs högskola sammansloges, till i runt tal 150 200 kronor och eljest till sammanlagt 173 700 kronor, varav 89 000 kronor för Göteborgs högskola och 84 700 kronor för medicinska högskolan.

Statskontoret har mot bakgrunden av nu rådande personalförhållanden föreslagit följande personalorganisation för det ifrågasatta nya universitetet, nämligen 1 intendent i Ca 29, 1 sekreterare i Ca 29, 1 kassör i Ca 17, 1 kansliskrivare i Ca 15, 1 förste expeditionsvakt i Ce 12, 2 kanslibiträden i Ce 11, 1 expeditionsvakt i Ce 10 och 2 kontorsbiträden i Cf 4—Ce 8. Med hänsyn till minskningen i förhållande till kanslerns förslag av antalet expeditionsvakter beräknar statskontoret vidare 10 000 kronor för extra arbetskraft.

Departementschefen har anfört huvudsakligen följande.

Organisationskommitténs förslag har, som av den lämnade redogörelsen framgått, i huvudsak biträtts av såväl Göteborgs högskola som Göteborgs stad samt tillstyrkts eller godtagits av remissinstanserna. En av ledamöterna av styrelsen för Göteborgs högskola har givit uttryck åt den uppfattningen, att fördelarna med att de båda läroanstalterna nu förenas till ett universitet av organisationskommittén överdrivits, medan olägenheterna av att högskolorna förblir åtskilda förstörats. Även om jag delar denna uppfattning, anser jag likväl så starka skäl tala för den föreslagna föreningen av de två högskolorna, att jag är beredd tillstyrka densamma, dock med vissa i det följande angivna förbehåll.

Av handlingarna i ärendet framgår det enligt min mening icke klart, huruvida organisationskommitténs förslag avser ett fullständigt förstatligande av Göteborgs högskola och icke heller om Göteborgs stad och högskolans organ givit förslaget en sådan innebörd. Mot en dylik tolkning av förslaget synes mig utformningen av förslaget till reviderat avtal mellan staten, staden och Göteborgs högskola tala, såväl i dess av organisationskommittén föreslagna lydelse som med de ändringar däri, som föreslagits från högskolans sida och biträtts av Göteborgs stad. En tidsbegränsning av avtalet i dess helhet synes mig sålunda icke möjlig, om ett förstatligande av Göteborgs högskola avses. Ej heller synes mig i dylikt fall påkallat med den föreslagna bestämmelsen, att staten under viss förutsättning skall påtaga sig kostnaderna för eventuellt erforderliga nybyggnader för universitetets filosofiska fakultet.

I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att en sammanslagning av högskolorna bör komma till stånd endast under förutsättning att det nya lärosätet helt erhåller karaktär av ett statligt universitet. Detta utesluter givetvis icke, att Göteborgs stad lämnar bidrag till verksamheten vid universitetet i dess helhet eller till viss del därav. Vid en dylik sammanslagning av läroanstalterna torde lämpligen två avtal böra upprättas. I det ena avtalet, som icke bör vara tidsbegränsat, bör regleras sådana frågor, som direkt sammanhånga med Göteborgs högskolas uppgående i ett statligt lärosäte. Jag syftar härvid närmast på de frågor, som upptagits i mom. 1 och 2 i det avgivna förslaget till reviderat avtal, ävensom på det av riksräkenskapsverket berörda spörsmålet om högskolans pensionsfonder och på frågan om statens övertagande av vid högskolan anställd personal. Det an-

dra avtalet åter bör reglera Göteborgs stads åtaganden gentemot staten i fråga om universitetet i Göteborg och stadens rätt till representation i något av högskolans organ. Detta avtal synes böra vara tidsbegränsat på samma sätt som det nu gällande.

Enligt föreliggande förslag skall Göteborgs stad lämna bidrag till bestridande av utgifterna för den filosofiska fakulteten enligt samma grunder, som nu gäller i fråga om bidrag till Göteborgs högskola. Detta innebär, att detsamma skall stå i viss relation till filosofiska fakultetens nettoutgifter. Dock skall stadens bidrag för ett år ej överstiga 400 000 kronor, därest ej framdeles annat överenskommes mellan staten och staden. Nämnda maxibelopp har ännu icke fullt uppnåtts för bidraget till Göteborgs högskola. Därjämte skall staden ställa tomtmark till förfogande för erforderliga nybyggnader.

Vid en sammanslagning av högskolorna vill jag med hänsyn till de betydande olägenheter ur administrativ och anslagsteknisk synpunkt, som är förenade med det föreslagna bidragssystemet, bestämt förorda, att stadens bidrag i avtalet fixeras till ett bestämt belopp, som dock givetvis efter överenskommelse mellan parterna bör kunna ändras. Detta belopp bör från avtalets ikraftträdande utgå med lägst 400 000 kronor per år. Om bidraget, vilket jag förutsätter, kommer att utgå med ett bestämt belopp, synes mig den av riksräkenskapsverket föreslagna uppdelningen av avlönings- och omkostnadsstaterna i tre avdelningar kunna undvikas och en betydande förenkling ur budgetteknisk synpunkt kunna vinnas.

Enligt avtalsförslaget skall stadsfullmäktige i Göteborg välja två ledamöter av universitetets drätselnämnd, vilka skall äga rätt att deltaga i drätselnämndens överläggningar och beslut i mål och ärenden, som angår universitetets filosofiska fakultet. Universitetskanslern ifrågasätter emellertid, huruvida drätselnämnd och mindre konsistorium skall upprätthållas som självständiga organ vid ett universitet av här ifrågavarande storleksordning, och uttalar sig för att även den ekonomiska förvaltningen överlåtes på det mindre konsistoriet. Utan att nu taga ställning till sistnämnda fråga nöjer jag mig med att uttala, att, om en drätselnämnd icke kommer att finnas vid universitetet, bör stadsfullmäktige i stället äga utse två ledamöter av det mindre konsistoriet. Dessa ledamöters rätt att deltaga i ärendenas behandling torde icke böra begränsas till den filosofiska fakultetens angelägenheter utan, vilket kanslern förordat, utsträckas till att omfatta hela universitetets förvaltning. Jag anser mig ha all anledning att räkna med att detta blir till gagn för det nya lärosätet icke minst med hänsyn till den starka förankring, som såväl Göteborgs högskola som den medicinska högskolan har hos Göteborgs stad och dess myndigheter, och det intresse, som staden hittills alltid visat för båda högskolorna.

Till den i ärendet berörda frågan om proceduren vid tillsättningen av ordinarie akademiska befattningar vid det nya lärosätet, vilken fråga icke är av beskaffenhet att böra underställas riksdagen, är jag icke beredd att nu taga ställning.

Universitetskanslern har framhållit angelägenheten av att en sammanslagning av högskolorna kommer till stånd redan från och med ingången av nästa budgetår och räknar därvid med att medicinska högskolans organisationskommitté skall upphöra med sin verksamhet med utgången av innevarande budgetår.

Av vad jag tidigare anfört torde ha framgått, att det redan med hänsyn till de rättsliga betingelserna för frågans lösning icke är möjligt att genomföra sammanslagningen av de båda högskolorna från och med nästa budgetår. Härtill kommer att en dylik åtgärd föranleder åtskilliga ändringar i löne- och pensionsförfattningar och annat författningsarbete, som av arbetstekniska skäl icke nu kan medhinnas med hänsyn till arbetsläget i härav berörda departement.

Å andra sidan är det nödvändigt, att frågan om den medicinska högskolans administration och kamerala organisation nu uppmärksammas. Jag finner det nämligen icke möjligt att på hittillsvarande sätt med i huvudsak deltidsanställd personal även under nästa budgetår ombesörja högskolans administrativa och kamerala angelägenheter. Då jag räknar med att en sammanslagning av den medicinska högskolan och Göteborgs högskola skall komma till stånd från och med budgetåret 1954/55, synes det mig naturligt och lämpligt, att kansliorganisationen och den kamerala förvaltningen vid de båda högskolorna i möjligaste mån samordnas redan från och med nästa budgetår. Den för nämnda uppgifter disponibla personalen är dock helt otillräcklig.

Vid Göteborgs högskola utgöres här ifrågasvarande personal — förutom av en sekreterare med ett arvode av 6 000 kronor — av en kamrerare i Ce 27, två kontorister i Ce 13, en förste vaktmästare i Ce 13, en andre vaktmästare i Ce 12 och ett kanslibitråde i Ce 11. Om de båda högskolorna ej sammanslås, har kanslern ansett erforderligt, att en tjänst som sekreterare i Ce 29 inrättas vid Göteborgs högskola från och med nästa budgetår i stället för nuvarande arvodesbefattning som sekreterare.

Vid den medicinska högskolan åter finnes — förutom en arvodesanställd sekreterare (arvode 3 600 kronor) och en arvodesanställd kassör (arvode 3 600 kronor) — endast ett heltidsanställt kanslibitråde i Cg 11. Därjämte disponerar högskolan ett mindre belopp för extra arbetskraft. Kostnaderna för denna personal bestrides nu från förslagsanslaget till förvaltningskostnader m. m. för högskolans organisationskommitté.

Om den medicinska högskolan bibehålles som självständig läroanstalt, har kanslern funnit behov föreligga — förutom av 4 000 kronor till extra arbetskraft — av följande personal för administrativa och kamerala uppgifter vid högskolan, nämligen en högskolesekreterare i Ce 29, en kamrerare i Ce 25, en kassör i Ce 17, en kansliskrivare i Ce 15, ett kanslibitråde i Ce 11, en expeditivakt i Ce 10 och ett kontorsbiträde i den reglerade befordringsgången.

Beträffande kanslerns förslag till personalorganisation för det ifrågasatta nya universitetet och statskontorets däröver avgivna yttrande torde jag få hänvisa till redogörelsen i det föregående. Jag vill här blott erinra om att kanslerns förslag bland annat upptar en tjänst som akademisekreterare i Ca 31, en tjänst som kassör i Ca 17 och en tjänst som förste expeditivakt och två tjänster som expeditivakt.

Jag anser mig böra förorda, att medicinska högskolans organisationskommitté bibehålles jämväl under nästa budgetår, varvid dock en viss minskning av antalet ledamöter av kommittén torde böra ske. Vid en samordning av de båda högskolornas administrativa och kamerala förvaltning under samma budgetår anser jag det nödvändigt, att vissa nya tjänster, vilka framdeles bör ingå i det nya universitetets organisation, redan nu inrättas, nämligen en tjänst som byrådirektör i Ce 31, en tjänst som kassör i Ce 17

och en tjänst som expeditionsvakt i Ce 10. Dessa tjänster bör uppföras på medicinska högskolans stat. Utgifterna för den personal, som därutöver kan visa sig erforderlig, torde få bestridas i hittillsvarande ordning. Vid bifall till vad jag nyss förordat torde de nuvarande arvodesbefattningarna som sekreterare, respektive kassör vid den medicinska högskolan och arvodesbefattningen som sekreterare vid Göteborgs högskola kunna indragas.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot de av departementschefen angivna riktlinjerna för en förening av Göteborgs högskola och medicinska högskolan i Göteborg till ett universitet. Utskottet hemställer därför, med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen angivna riktlinjer för en förening av Göteborgs högskola och medicinska högskolan i Göteborg till ett universitet;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa erforderliga överenskommelser med Göteborgs stad och Göteborgs högskola för genomförande av den under a) angivna åtgärden.

2:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har under förevarande punkt föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1953/54, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinska högskolan i Göteborg, som föranledes av vad departementschefen anført, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för medicinska högskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 075 000 kronor.

Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag innebär — förutom vissa automatiska utgiftsökningar på grund av beslutade löne-regleringar, det rörliga tilläggets höjning m. m. — beträffande personalorganisationen m. m. huvudsakligen följande.

1) Inrättande av fem nya professurer, nämligen en i obstetrik och gynekologi, en i neurologi, en i psykiatri, en i öron-, näs- och halssjukdomar samt en i dermato-venereologi.

2) Inrättande av en personlig professur i radioterapi för överläkaren vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg M. T. P. Strandqvist.

3) Inrättande av följande biträdande lärarbefattningar, nämligen en i obstetrik och gynekologi från och med den 1 september 1953 samt en i ett vart av ämnena neurologi, psykiatri, öron-, näs- och halssjukdomar, dermato-venereologi och oftalmiatrik från och med den 1 januari 1954.

4) Anvisande av dels 6 000 kronor för undervisning i ortopedi, dels 8 000 kronor för viss kursundervisning, dels ock 3 550 kronor för den propeudeutiska undervisningens ordnande.

5) Inrättande av: en förste amanuensbefattning vid institutionen för allmän patologi, två nya docentbefattningar, sex kliniska amanuensbefattningar (en från den 1/7 1953 och fem från den 1/10 1953), fyra kansli-biträdesbefattningar, fyra laboratoriebiträdesbefattningar, en institutionsvaktmästarbefattning i Ce 12 samt sju biträdesbefattningar i Cg 4 (i stället för viss kollektivanställd personal).

Sammanlagt innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning med 805 000 kronor.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1953/54, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinska högskolan i Göteborg, som föranledes av vad departementschefen an- fört;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinska högskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54.

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags- vis</i>	552 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	329 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	696 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	623 000
<u>Summa kronor</u>	<u>2 200 000</u>

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l :

Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna	125 000
<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>2 075 000</u>

c) till *Medicinska högskolan i Göteborg*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 075 000 kronor.

3:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader:** I enlighet med Kungl. Maj:ts under denna punkt framställda förslag, vilket innebär en anslagsminskning med 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

4:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.** Kungl. Maj:t har under förevarande punkt föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 105 000 kronor.

Organisationskommittén har för nästa budgetår anhållit om en höjning av materielanslaget med 349 200 kronor.

Kanslern föreslår, att anslaget höjes med i avrundat tal 224 000 kronor till 469 000 kronor.

I motionerna I: 389 och II: 496 har anförts bland annat följande.

Sex nya kliniker börja vid medicinska högskolan i Göteborg sin verksamhet den 1 juli 1953, nämligen klinikerna för kvinnosjukdomar, öron-, näs- och halssjukdomar, lungsjukdomar, nervsjukdomar, psykiska sjukdomar samt hud- och könssjukdomar. Samtliga dessa kliniker äro i behov av ett materielanslag. Klinikerna för röntgendiagnostik och ögonsjukdomar ha ej varit i verksamhet hela innevarande budgetår. Anslaget för dessa bör därför utökas. Det skulle kanske kunna göras gällande, att materielanslaget för en klinik under första verksamhetsåret skulle kunna reduceras med hänsyn till att som regel ett utrustningsanslag beviljats. Detta är emellertid icke tillämpligt här, speciellt icke i fråga om de medicinska och kirurgiska klinikerna, som varit i verksamhet 1 år 4 månader. Utrustningsanslaget för de kliniska ämnena har också beräknats synnerligen lågt, då högskolans organisationskommitté utgått ifrån att materielanslaget första året delvis skulle kunnat användas för utrustningsändamål.

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 350 000 kronor. Det i motionerna I: 389 och II: 496 framställda yrkandet innebär en uppräknning av materielanslaget med i runt tal 99 000 kronor utöver det av Kungl. Maj:t angivna beloppet. Såsom av motionerna framgår och enligt vad utskottet under hand inhämtat är den av motionärerna begärda anslagshöjningen i väsentlig mån avsedd att i samband med den medicinska högskolans fortsatta uppbyggnad tillgodose högskolans behov av undervisningsmateriel, främst för den kliniska undervisningens del. Utskottet har vid sin prövning av förevarande fråga kommit till den uppfattningen att ett materielanslag av 350 000 kronor icke synes vara tillfyllest för högskolans utrustande på fullt tillfredsställande sätt. Utskottet är därför berett att förorda en viss förstärkning av anslagsmedlen för nästa budgetår och får i sådant avseende föreslå att ett belopp

av ytterligare 50 000 kronor ställes till högskolans förfogande. Då emellertid de behov, vilka synas böra tillgodoses med anlitande av dessa medel hänföra sig till utrustningsändamål, har utskottet funnit ifrågavarande belopp böra anvisas under anslaget till Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning. Utskottet gör hemställan härom under nästföljande punkt. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av vederbörande högskolemyndigheter och efter kanslerns hörande fördela omförmälda belopp å 50 000 kronor och härvid taga hänsyn till de ändamål, som i första hand må finnas angelägnast.

På grund av den ståndpunkt utskottet sålunda intagit torde materielanslaget för nästa budgetår böra uppföras med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 350 000 kronor, och motionerna I: 389 och II: 496 icke böra av riksdagen bifallas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 389 och II: 496, till *Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

5:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning.** Kungl. Maj:t har under ifrågavarande punkt föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 455 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit annat att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag än att förevarande anslag med hänsyn till vad utskottet under nästföregående punkt anfört och föreslagit bör höjas med 50 000 kronor, hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 505 000 kronor.

6:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Provisoriska anordningar för den kliniska undervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinska högskolan i Göteborg: Provisoriska anordningar för den kliniska undervisningen* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 203 000 kronor.

7:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbinding.** I enlighet med Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag, vilket innebär en anslagsminskning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

8:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 82 000 kronor.

9:o) **Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet

att riksdagen må till *Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m.* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

10:o) **Bidrag till Göteborgs högskola.** Kungl. Maj:t har under förevarande punkt föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1953/54, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Göteborgs högskola, som föranledes av vad departementschefen anført, dels godkänna av departementschefen angiven huvudstat för Göteborgs högskola, att tillämpas under budgetåret 1953/54, dels ock till Bidrag till Göteborgs högskola för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 975 000 kronor.

Beträffande huvudstatens utgiftssida är posten till avlöningar nu uppförd med förslagsvis 1 065 000 kronor. Departementschefen har förordat att medel anvisas för en laboratorsbefattning i matematik, en ny docentbefattning, en befattning som biträdande lärare i praktisk filosofi, två förste amanuens- och fyra andre amanuensbefattningar och extra arbetskraft vid seminariebiblioteket (+ 2 000 kronor). Kursanslaget föreslås uppfört med 57 500 kronor (— 4 000 kronor). Arvodena till styrelsens och lärarrådets sekreterare bortfalla (— 6 000 kronor). Departementschefens förslag innebär en höjning av denna post med 235 000 kronor.

Posten till omkostnader är nu uppförd med 100 500 kronor. Departementschefen har tillstyrkt en höjning av posten med 25 000 kronor till 125 500 kronor.

Posten till materiel m. m. är nu uppförd med 46 200 kronor. Departe-

mentschefen har förordat en ökning av posten med 10 800 kronor till 57 000 kronor.

Posten till engångskostnader för materielanskaffning är nu uppförd med 9 000 kronor. Departementschefen har tillstyrkt en medelsanvisning av 51 000 kronor, därav 2 000 kronor till geografiska institutionen, 3 000 kronor till konsthistoriska institutionen, 18 000 kronor till marinbotaniska institutionen, 8 000 kronor till statistiska institutionen och 20 000 kronor till inredning och utrustning av vissa förhyrda lokaler.

Posten till pensioner och livräntor är nu uppförd med 30 000 kronor. Departementschefen har uppräknat posten med 45 000 kronor till 75 000 kronor.

Beträffande huvudstatens inkomstsida har departementschefen beräknat intäkterna — utöver statsbidrag och bidrag från Göteborgs stad — sålunda avkastning av högskolans fonder 197 000 kronor, avgifter från de studerande 32 000 kronor och diverse inkomster 4 500 kronor, eller tillhoppa 233 500 kronor.

Såsom förut framhållits har huvudstatens utgiftssida beräknats till sammanlagt 1 608 500 kronor.

Anslagssumman för budgetåret 1953/54 uppgår sålunda till (1 608 500—233 500 =) 1 375 000 kronor, varav Göteborgs stads bidrag utgör maximumbeloppet 400 000 kronor och statens bidrag återstoden eller 975 000 kronor. Förslagsanslaget Bidrag till Göteborgs högskola bör alltså uppföras med sistnämnda belopp, vilket innebär en anslagshöjning med 284 000 kronor.

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning till vidare från och med budgetåret 1953/54, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Göteborgs högskola, som föranledes av vad departementschefen anfört;

b) godkänna följande huvudstat för Göteborgs högskola att tillämpas under budgetåret 1953/54:

H u v u d s t a t.

Utgifter:

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	1 300 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	125 500
3. Materiel m. m.	57 000
4. Engångskostnader för materielanskaffning ..	51 000
5. Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	75 000

Summa kronor 1 608 500

Inkomster:

1. Avkastning från högskolans fonder	197 000
2. Avgifter från de studerande	32 000
3. Diverse inkomster	4 500
4. Bidrag från Göteborgs stad	400 000
5. Bidrag från staten	975 000

Summa kronor 1 608 500

c) till *Bidrag till Göteborgs högskola* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 975 000 kronor.

11:o) **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vilket innebär en anslagshöjning med 6 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 20 100 kronor.

Stockholm den 15 maj 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Näsgård, Ohlon, Leander, Gillström, Näsström, Bergh, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Erik Svedberg, Ivar Nilzon och Arrhén; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Lindholm, Eriksson i Sandby, Johansson i Mysinge, Widén, Åkerström, Hoppe, Kyling, Persson i Växjö, Hansson i Skegrie, fröken Vinge, herr Blidfors och fröken Ager.